

Ägarstyrning och kontroll över kommunala bolag samt bolagens följsamhet till ägarens direktiv

Gällivare kommun

Februari 2022

Projektledare: Erik Jansen, certifierad kommunal revisor

Projektmedarbetare: Jonathan Melkko, revisionskonsult

Kvalitetssäkrare: Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun samt lekmannarevisorerna i aktiebolagen; Dundret Gällivare Fjällanläggning AB, Gojan 1 & 14 AB, Top Bostäder AB, Matlaget i Gällivare AB samt Gällivare Energi AB genomfört en granskning av ägarens styrning och kontroll över kommunala bolag samt bolagens följsamhet av ägarens direktiv.

Granskningens syfte är att pröva och bedöma om styrning, kontroll och följsamhet avseende kommunala bolag sker på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen *ej* har säkerställt att granskningsområdet hanterats på ett ändamålsenligt sätt. Vidare är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen *ej* har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom området.

Bolagsstyrelserna

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att bolagsstyrelserna *i allt väsentligt* har säkerställt att granskningsområdet hanterats på ett ändamålsenligt sätt. Vidare är vår samlade bedömning att bolagsstyrelserna *i allt väsentligt* har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom området.

Revisionsfråga 1, 4 och 6 utgör underlag för om granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Övriga revisionsfrågor används för att pröva om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Revisionsfråga 1, 2, 3, 5 och 6 omfattar kommunstyrelsen. Revisionsfråga 3 och 4 omfattar bolagsstyrelserna.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning
1. Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3? Fokus på kommunstyrelsens beredning	Delvis
2. Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform? Fokus på ägardirektiv och planer	Nej

3. Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag? Fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv	Ägaren: Delvis	
	Bolagen: Ja	
4. Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?	Ja	
5. Vidtar kommunstyrelsens åtgärder i de fall rapportering från bolagen uteblir?	Nej	
6. Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet? Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9	Nej	

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör kommunstyrelsen prioritera följande rekommendationer:

- Analysera hur processen för fastställande av bolagsordning kan stärkas så att samtliga bolagsordningar fastställs på ett likartat och tydligt sätt för samtliga bolag.
- Analysera hur vidmakthållande av aktuella ägardirektiv för bolagen löpande kan tillförsäkras, inte minst utifrån aspekten att ägardirektiven binder bolagen till gällande kommunalrättsliga principer.
- Analysera hur ägardirektiven kan tydliggöras i fråga om styrning samt rapporteringskrav för respektive bolag. Vi noterar i sammanhanget att ett översynsarbete pågår inom detta område. Detta ser vi positivt på och menar att framtida revideringar inte minst bör inriktas mot tydlig reglering avseende vad bolagen skall rapportera, på vilket sätt samt även hur det som rapporteras från bolagen tydligt når kommunstyrelsen.
- Säkerställa att det nu pågående utvecklingsarbetet för att stärka formerna för ägarsamråd framgent slutförs. I sammanhanget är vår bedömning att det pågående översynsarbetet har att tjäna på att bolagen bereds möjlighet till beredning/kommentarer på den kommande styrningen inom området innan riktlinjerna inom området fastställs.
- Upprätta en tydlig struktur som säkerställer att kommunstyrelsen systematiskt erhåller de underlag från respektive bolag som skall delges hela kommunstyrelsen.
- Vidta åtgärder i syfte att systematiskt kunna följa att rapportering sker från bolagen i enlighet med direktiv samt vid behov vidta åtgärder om rapportering från bolagen uteblir.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Innehållsförteckning	3
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Granskningsresultat	6
Fastställande av bolagens villkor	6
Styrning av kommunal verksamhet i bolagsform	8
Dialog mellan ägare och bolag	13
Rapportering	14
Åtgärder	17
Prövning	18
Samlad bedömning	20
Rekommendationer	20
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	21

Inledning

Bakgrund

Kommunallagen ger kommuner och regioner möjligheten att lämna över skötseln av vissa kommunala angelägenheter till bland annat aktieföretag. En betydande del av kommunal verksamhet bedrivs idag i företagsform.

Innan överlämning av en kommunal angelägenhet till ett företag kan ske måste ägaren bland annat fastställa vilket kommunalt ändamål företagets verksamhet ska ha samt vilka kommunala befogenheter företaget ska verka inom.

I kommunstyrelsens uppdrag ingår att utöva uppsikt över all verksamhet som bedrivs i kommunal regi. I styrelsens uppdrag ingår även vanligtvis att utöva ägarrollen över företagen. Detta innebär bland annat att bedriva en dialog mellan ägaren och företagen, upprätta styrning i form av direktiv samt bereda fullmäktige möjlighet att avgöra frågor av principiell art.

Vid en bristande ägarstyrning finns risken att företagen inte bedrivs enligt ägarens intentioner, det vill säga de ändamål som företagens verksamhet ska uppfylla. Det finns även risk att koncernens intressen avseende verksamhet och ekonomi inte uppnås.

Revisionsobjekt i granskningen är kommunstyrelsen samt företagsstyrelserna i aktieföretagen; Dundret Gällivare Fjällanläggning AB, Gojan 1 & 14 AB, Top Bostäder AB, Matlaget i Gällivare AB samt Gällivare Energi AB.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att pröva och bedöma om styrning, kontroll och följsamhet avseende kommunala företag sker på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Har fullmäktige fastställt företagets kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3?
Fokus på kommunstyrelsens beredning.
2. Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i företagsform? *Fokus på ägardirektiv och planer.*
3. Finns en fungerande dialog mellan ägare och företag? *Fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv.*
4. Sker rapportering från företagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?
5. Vidtar kommunstyrelsens åtgärder i de fall rapportering från företagen uteblir?
6. Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av företagets verksamhet? *Fokus på rådande personunion mellan KS/företag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.*

Revisionsfråga 1, 4 och 6 utgör underlag för om granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Övriga revisionsfrågor används för att pröva om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Revisionsfråga 1, 2, 3, 5 och 6 omfattar kommunstyrelsen. Revisionsfråga 3 och 4 omfattar bolagsstyrelserna.

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Kommunallag (2017:725) 6:1, 6:9, 10:3
- Aktiebolagslag (2005:551) 8:4
- Styrande dokument, exempelvis bolagsordning, ägardirektiv och policy.

Avgränsning

Granskningen avgränsas i huvudsak till kalenderåret 2021. I övrigt se avsnitt "syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen har skett genom analys av för granskningen relevanta styrdokument samt kompletterande intervjuer med:

- Kommunstyrelsens presidium
- Representant för opposition i kommunstyrelsen
- VD för respektive bolag
- Kommundirektör
- Samordningssekreterare

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Rapporten har kvalitetssäkrats av Bo Rehnberg, certifierad kommunal revisor på PwC Public Sector, i enlighet med PwCs riktlinjer för kvalitetssäkring.

Granskningsresultat

Fastställande av bolagens villkor

Revisionsfråga 1: Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3? Fokus på kommunstyrelsens beredning.

lakttagelser

Av Kommunallagen (2017:725) kap. 10 § 3 framgår att fullmäktige, om en kommun eller region lämnar över skötseln av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag, ska:

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

Bolagsordning

Nedan tabell visar en sammanställning över datum för kommunstyrelsens beredning av *bolagsordningarna* samt på vilket sammanträde fullmäktige antog respektive bolagsordning.

Bolagsordningar för följande bolag	KS beredning av underlag till KF	KF beslut om bolagsordning
Dundret Gällivare Fjällanläggning AB	2021-02-22 § 49	2021-03-08 § 28
Gojan 1 & 14 AB	2020-01-13 § 31	2020-02-03 § 20*
Top Bostäder AB	2019-04-12 § 179	2019-04-15 § 78
Matlaget i Gällivare AB	2008-03-11 § 29	2008-04-07 § 36
Gällivare Energi AB	2019-04-12 § 178	2019-04-15 § 77

* Kommunfullmäktige beslutade uppdra till Gojan 1 & 14 AB's bolagsstyrelse att tillse att bolagsordningen antas på en bolagsstämma.

Vid fullmäktiges hantering av Gojan 1 & 14 AB's bolagsordning framgår inte tydligt om denna godkändes av fullmäktige. Fullmäktige uppdrog till bolagsstyrelsen att tillse att bolagsordningen antogs på en bolagsstämma. Vid bolagets extra årsstämma, 2020-02-06, har bolagsordningen antagits.

I bolagsordning för Matlaget i Gällivare AB tydliggörs att denna ej får ändras utan godkännande av regionfullmäktige i Region Norrbotten och kommunfullmäktige i Gällivare kommun. Detta utifrån att bolaget ägs av Gällivare kommun samt Region Norrbotten. Liknande paragraf, men där endast kommunfullmäktige i Gällivare kommun avses, finns även med i bolagsordning för Gällivare Energi AB samt Top Bostäder AB. Övriga bolagsordningar (Dundret i Gällivare Fjällanläggning AB samt Gojan 1 & 14 AB) saknar en sådan paragraf.

I bolagsordningarna anges vilken verksamhet respektive bolag ska bedriva. Förutom de *skall*-krav utifrån Kommunallagen 10:3 som nämndes i första avsnittet i denna rapport reglerar bolagsordningarna även bolagsspecifika områden för respektive bolag avseende den kommunala verksamheten.

Utifrån de ovan nämnda villkor/principer som framgår av KL 10:3 visar vår granskning i huvudsak följande:

- (1) Bolagsordning för Top Bostäder AB och Matlaget i Gällivare AB innehåller *inte* ändamålsparagraf. För de övriga tre bolagen innehåller bolagsordning paragraf som visar på att kommunfullmäktige fastställt det kommunala ändamålet för bolaget.
- (2) Bolagsordningar för Top Bostäder AB och Gällivare Energi AB är uppställda i enlighet med *skall*-kraven i KL 10:3. Följande brister framgår i bolagsordning för nedan bolag:
  - Dundret Gällivare Fjällanläggning AB: Framgår att bolaget är bundet till lokaliseringsprincipen. Framgår ej befogenheter kopplat till likställighet och självkostnad.
  - Gojan 1 & 14 AB: Bolagsordningen klargör ej att bolagets verksamhet ska bedrivas på affärsmässig grund.
  - Matlaget i Gällivare AB: Klargör självkostnadsprincipen och lokaliseringsprincipen. Klargör ej att bolaget ska följa likställighetsprincipen.
- (3) Avseende punkt 3 ovan har kommunfullmäktige utsett styrelseledamöter närmast i tid vid följande tillfällen:
  - Dundret Gällivare Fjällanläggning AB: 2021-03-08 § 30
  - Gojan 1 & 14 AB: 2019-03-11 § 43
  - Top Bostäder AB: 2018-12-10 § 179
  - Matlaget i Gällivare AB: 2018-12-10 § 177
  - Gällivare Energi AB: 2018-12-10 § 181
- (4) Bolagsordning för Top Bostäder AB, Matlaget i Gällivare AB samt Gällivare Energi AB säkerställer inte att kommunfullmäktiges ställningstagande inhämtas innan beslut. Dessa bolagsordningar innehåller det gamla begreppet "*fullmäktiges yttranderätt*". 2002 ändrades begreppet till "*ställningstagande*" i kommunallagen.

Övriga bolag (Dundret Gällivare Fjällanläggning AB och Gojan 1 & 14 AB) innehåller begreppet "ställningstagande".

- (5) Avseende Kommunallagen kap. 10 § 3 p. 5 har kommunfullmäktige utsett lekmannarevisor för bolagen vid följande tillfällen:
  - Dundret Gällivare Fjällanläggning AB: 2019-11-04 § 217
  - Gojan 1 & 14 AB: 2020-02-03 § 29
  - Top Bostäder AB: 2019-01-14 § 16
  - Matlaget i Gällivare AB: 2019-01-14 § 15
  - Gällivare Energi AB: 2019-01-14 § 17
- (6) I och med att bolagen inte lämnat över verksamhet till privata utförare omfattar punkt 6 ovan inte heller något av bolagen. Detta har dock inte klargjorts i bolagens ägardirektiv i ett sådant skede att bolaget skulle ha lämnat över verksamhet till privata utförare. Ägaren har således ej bundit bolagen att säkerställa allmänhetens insyn vid nyttjande av en eventuell privat utförare.

Bedömning

Revisionsfråga 1: Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3? Fokus på kommunstyrelsens beredning.

Delvis.

Bedömningen baseras på att:

- Kommunstyrelsen har säkerställt att fullmäktige bundit *samtliga* fem bolag till de villkor/principer som regleras i KL 10:3 p. 3 och 5.
- Kommunstyrelsen har inte säkerställt att fullmäktige bundit *samtliga* bolag till de villkor/principer som regleras i KL 10:3 p. 1, 2, 4 och 6.

Styrning av kommunal verksamhet i bolagsform

Revisionsfråga 2: Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform? Fokus på ägardirektiv och planer.

Iakttagelser

I den första revisionsfrågan redogjordes för att kommunfullmäktige fastställt bolagsordning för samtliga bolag, även om det inte på ett tydligt sätt framgår att fullmäktige fastställde bolagsordning för Gojan 1 & 14 AB då fullmäktige beslutade uppdra till Gojan 1 & 14 AB's bolagsstyrelse att tillse att bolagsordningen antas på en bolagsstämma.

Ägardirektiv

Nedan tabell visar en sammanställning över datum för kommunstyrelsens beredning av *ägardirektiven* samt datum för när fullmäktige antog respektive ägardirektiv.

Ägardirektiv för följande bolag	KS beredning av underlag till KF	KF beslut om ägardirektiv
Dundret Gällivare Fjällanläggning AB	2019-10-21 § 379	2019-11-04 § 194
Gojan 1 & 14 AB	2020-01-13 § 32	2020-02-03 § 21*
Top Bostäder AB	2016-09-19 § 266	2016-10-03 § 184
Matlaget i Gällivare AB	Vi har ej erhållit underlag gällande när KS beredde ägardirektivet till KF	1999-04-26 § 28
Gällivare Energi AB	2012-12-17 § 170	2012-12-17 § 170

* Kommunfullmäktige beslutade uppdra till Gojan 1 & 14 AB's styrelse att tillse att ägardirektiven fastställs vid bolagsstämma.

För Gällivare Energi AB och Top Bostäder AB är ägardirektiven beslutade innan den nya kommunallagen trädde i kraft. Ägaren har därmed inte säkerställt att ägardirektiven är utformade utifrån aktuell kommunalrättslig grund¹.

Kommunstyrelsen noterade, vid ägarsamrådet med Matlaget i Gällivare AB 2020-09-28, att det inte fanns något ägardirektiv, endast bolagsordning. Vid intervjuer framgår att ägardirektiven är så pass gammalt (1999) att det ej, enligt kommunföreträdare, är aktuellt längre, något som kan förklara varför kommunstyrelsen noterat att ägardirektiv saknades.

Vidare beslutade kommunstyrelsen under ägarsamrådet med Matlaget i Gällivare AB 2020-09-28 att uppdra till kommundirektören att upprätta ägardirektiv, att revidera bolagsordningen för bolaget samt redovisa det vid kommunstyrelsens sammanträde 11 januari 2021.

Den 11 januari 2021 var ärendet uppe till kommunstyrelsen, som beslutade att tacka för informationen samt uppdra till kommundirektören att återkomma med en lägesrapport till styrelsens sammanträde 29 mars 2021. Det framgår dock inte vad som informerades till styrelsen vid mötet.

Den 29 mars 2021 var ärendet upp till kommunstyrelsen, som beslutade att ärendet skulle återupptas när förhandlingen med Region Norrbotten är klart gällande regionens tilltänkta utträde ur bolaget.

¹kommunallag utfärdad 2017-06-22.

Något som intervjuade tar upp är att en översyn av bolagens ägardirektiv är pågående. Vi har inte noterat att detta är ett uppdrag från kommunstyrelsen. Uppdraget ska enligt intervjuade syfta till att ägardirektiven ska vara samspelade och för att det ska bli tydligt för såväl bolag som ägare (kommunstyrelsen) vad som gäller, exempelvis vad som ska rapporteras vid ägarsamråden.

Verksamhetsmål

Från ägardirektiven för nedan bolag framgår mål, eller styrning för hur verksamhetsmål ska upprättas, för bolagets verksamhet:

- Matlaget i Gällivare AB
  - Till grund för bolagets verksamhet skall ligga övergripande mål och styrdokument för Gällivare kommunkoncern antaget av kommunfullmäktige, samt den särskilda bolagsordningen som kommunfullmäktige fastställt att gälla för Matlaget i Gällivare AB.
- Gällivare Energi AB
  - Bolagsstyrelsen ska utarbeta och fastställa styrkort för bolagets verksamhet enligt vad som framgår av kommunfullmäktige i Gällivares beslut, § 22, den 3 mars 2008 i ärende KS/2008:66. Det strategiska övergripande styrkortet samt vad som föreskrivs för nämnder i beslutet ska även i tillämpliga delar gälla för bolagsstyrelsen.

Från ägardirektiven för Dundret Gällivare Fjällanläggning, Gojan 1 & 14 AB samt Top Bostäder AB framgår ej styrning för verksamhetsmål.

Ekonomiska mål

Från ägardirektiven framgår bolagens mål för god ekonomisk hushållning avseende Dundret Gällivare Fjällanläggning AB, Gojan 1 & 14 AB och Top Bostäder AB. För Matlaget i Gällivare AB samt Gällivare Energi AB finns ej paragraf om god ekonomisk hushållning i ägardirektivet.

I följande bolags ägardirektiv återfinns även ekonomiska mål, utöver god ekonomisk hushållning:

- Dundret Gällivare Fjällanläggning AB
  - Bedriva sin verksamhet på sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks genom verksamhetens intäkter.
  - Vid varje tillfälle agera för en budget i balans.
  - Nå ett resultat i verksamheten som innebär att bolaget skall klara sig utan aktieägartillskott.
- Gojan 1 & 14 AB
  - Bolaget ska bedriva sin verksamhet så att bolaget uppnår en direktavkastning om minst 4 % årligen. Med direktavkastning avses bolagets driftnetto dividerat med marknadsvärdet på bolagets fastigheter.
- Top Bostäder AB

- Bolaget ska bedriva sin verksamhet så att bolaget uppnår en direktavkastning om minst 4 % årligen. Med direktavkastning avses bolagets driftnetto dividerat med marknadsvärdet på bolagets fastigheter.
- Gällivare Energi AB
  - Bolaget ska bedriva sin verksamhet på sådant sätt att kostnaderna för verksamheten täcks genom verksamhetens intäkter.
  - Bolaget ska vid varje tillfälle agera för en budget i balans.
  - Bolaget ska nå ett resultat i verksamheten som innebär att bolaget skall klara sig utan aktieägartillskott.
  - Bolaget ska långsiktigt sträva efter att stärka sin soliditet och inom 10 år uppnå 10 %.

Ägardirektivet för Matlaget i Gällivare AB innehåller ej särskilda ekonomiska mål.

Planer för verksamhet och ekonomi

Bolagens verksamhetsplaner har presenterats till fullmäktige, som sedan godkänt presentationerna. Vi kan inte notera att kommunstyrelsen har berett dessa ärenden till fullmäktige. Samtidigt finns det inget som särskilt reglerar att verksamhetsplaner ska delges/behandlas av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige.

Nedan tabell redogör för när kommunfullmäktige godkänt presentationerna av bolagens verksamhetsplaner (observera vad som framgår ovan att detta inte är något som i praktiken *skall* genomföras).

Verksamhetsplan för följande bolag	Presentation av verksamhetsplan till KF
Dundret Gällivare Fjällanläggning AB	2021-08-23 § 101
Gojan 1 & 14 AB	2021-08-23 § 101
Top Bostäder AB	2021-06-07 § 73
Matlaget i Gällivare AB	2021-06-07 § 76
Gällivare Energi AB	2021-06-07 § 74

Bolagens verksamhetsplaner alternativt affärsplaner tar sitt ursprung i bolagens respektive bolagsordningar samt ägardirektiv. Vi kan dock inte spåra att ägaren preciserat för hur bolagets planer för ekonomi ska vara utformade.

Från Dundret Gällivare Fjällanläggning AB's affärsplan framgår inte på ett tydligt sätt de ekonomiska målen som går att finna i ägardirektivet. Dock tydliggörs att anläggningen ska täcka sina kostnader med marginal innan större investeringar ska göras. Särskild styrning för verksamhetsmål framgår ej av bolagets ägardirektiv.

Gojan 1 & 14 AB's verksamhetsplan innehåller det ekonomiska mål som nämns i ägardirektivet (direktavkastning om 4 %). Särskild styrning för verksamhetsmål framgår inte av ägardirektivet.

Top Bostäder AB's Affärsplan innehåller ekonomiska målet om direktavkastning om minst 4 %, enligt bolagets ägardirektiv. Kommunstyrelsen har inte ställt särskilda krav på verksamhetsmål i ägardirektivet.

Verksamhetsplan för Matlaget i Gällivare AB innehåller, i enlighet med ägardirektivet, de kommunövergripande mål som kommunfullmäktige fastställt. För ekonomi har särskilda mål ej inkluderats i ägardirektivet.

Gällivare Energi AB's verksamhetsplan innehåller de kommunövergripande mål som kommunfullmäktige beslutat om. För ekonomi framgår det liknande formuleringar som i vissa fall kan kopplas till ägardirektivets målformuleringar för ekonomin, exempelvis ekonomi i balans. Däremot har samtliga ekonomiska mål inte en tydlig koppling mot ägardirektivets ekonomiska mål.

Bedömning

Revisionsfråga 2: Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform? Fokus på ägardirektiv och planer.

Nej.

Inom ramen för vår granskning noterar vi att bolagsordning finns fastställda för samtliga bolag, även om det inte på ett tydligt sätt går att utläsa hur Gojan 1 & 14 ABs bolagsordning fastställts.

I sammanhanget noterar vi särskilt att Matlaget i Gällivare AB har ägardirektiv från 1999 som dessutom bedömts vara inaktuella av ägaren. I övrigt framgår att endast två av fem ägardirektiv är från innevarande mandatperiod.

Det ska dock noteras att det pågår ett översynsarbete inom kommunen vad gäller upprättande och harmonisering av ägardirektiven i fråga om struktur och styrning.

Vi noterar att respektive bolag presenterat sin verksamhetsplan i fullmäktige. Detta bedömer vi vara ett informationsärende i syfte att säkra information mellan bolag och ägaren. I sammanhanget kan vi inte se att det finns någon styrning som tydliggör att presentation av verksamhetsplanerna är ett krav utifrån direktiv.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi rör att:

- analysera hur processen för fastställande av bolagsordning kan stärkas så att samtliga bolagsordningar fastställs på ett likartat och tydligt sätt för samtliga bolag.
- analysera hur vidmakthållande av aktuella ägardirektiv för bolagen löpande kan tillförsäkras

- analysera hur ägardirektiven kan tydliggöras i fråga om styrning samt rapporteringskrav för respektive bolag. Vi noterar i sammanhanget att ett översynsarbete pågår inom detta område. Detta ser vi positivt på och menar att framtida revideringar inte minst bör inriktas mot tydlig reglering avseende vad bolagen skall rapportera, på vilket sätt samt även hur det som rapporteras från bolagen tydligt når kommunstyrelsen.

Dialog mellan ägare och bolag

Revisionsfråga 3: Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag? Fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv.

lakttagelser

Från bolagens ägardirektiv finns det reglerat hur ägarsamråd skall bedrivas. Ägardirektiven för samtliga bolag utom Matlaget i Gällivare AB tydliggör att:

- minst en gång per år ska det mellan kommunstyrelsen och bolagets ledning hållas verksamhets- och uppföljningsmöten (samrådsmöten).
- Ägaren ska sammankalla till samrådsmöten.
- Vid samrådsmöte ska övergripande frågor som rör bolaget och dess verksamhet behandlas. Vidare ges ägaren genom kommunstyrelsen möjlighet att påverka bolagets mål med verksamheten i dessa möten.
- Ägarsamråd ska protokollföras och förändringar av bolagets ekonomiska eller verksamhetsmässiga mål ska framgå med särskild tydlighet.

För Matlaget i Gällivare AB finns inte tydliggjort i ägardirektivet vad som gäller för ägarsamråd.

Ägaren (kommunstyrelsen) har kallat bolagen till ägarsamråd 2021. Ägarsamråden har skett 28 september 2021 och har protokollförts. Från kallelsen framgår att följande punkter skulle redovisas av bolagen till kommunstyrelsen:

- Genomgång av ägardirektiv
- Beslut och uppdrag utöver ägardirektiv
- Verksamhetsmål
- Aktuella strategiska utmaningar
- Ekonomi (drift och investeringar)
- Personal (kompetensförsörjning, hälsa och säkerhet)
- Dialog kring utdelningar
- Samverkan Bolag-Kommunen

Från intervjuer med ägare samt företrädare för bolagen framgår att agendan för vad som ska presenteras från bolagen till kommunstyrelsen i ägarsamråd inte alltid upplevts som tydligt och förutsägbart för bolagen. Vidare framgår från intervju med företrädare från kommunens förvaltning att det pågår en process för att strukturera och tydliggöra

bl.a. ägarsamråden för att det ska vara likadan redovisning som redovisas från samtliga bolag. Som nämnts tidigare är detta inte ett uppdrag som kommunstyrelsen beslutat om. Vid intervjuer beskrivs det även finnas en samsyn mellan ägaren och bolagen gällande att utveckla formerna för dialogen inför framtiden.

Inför ägarsamråden hösten 2022 menar intervjuade att nya riktlinjer som tydliggör formerna för hur samråden skall bedrivas kommer att finnas upprättade som stöd och reglering i processen.

Bedömning

Revisionsfråga 3: Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag? Fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv.

Bedömning för ägaren (kommunstyrelsen):

Delvis.

Bedömning för bolagen:

Ja.

Bedömningen baseras på att det finns en dialog mellan ägare (kommunstyrelse) och bolag utifrån den styrning som framgår av respektive bolags ägardirektiv, fränsett Matlaget i Gällivare AB. Däremot visar våra intervjuer att denna dialog inom vissa delar upplevs som bristande sett till tydlighet och struktur för vad som skall rapporteras och på vilket sätt från bolagen till ägaren. Detta menar vi är ett resultat av brister kopplat till förekomst av direktiv, inte brister kopplat till efterlevnad av direktiv. Således efterlever bolagen de direktiv som finns, däremot har ägaren inte säkerställt att det finns en tydlig struktur för ägarsamråd.

I sammanhanget noterar vi dock att ett översynsarbete pågår inom området vilket vi ser positivt på. Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- säkerställa att det nu pågående utvecklingsarbetet för att stärka formerna för ägarsamråd framgent slutförs. I sammanhanget är vår bedömning att det pågående översynsarbetet har att tjäna på att bolagen bereds möjlighet till beredning/kommentarer på den kommande styrningen inom området innan riktlinjerna inom området fastställs.

Rapportering

Revisionsfråga 4: Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?

lakttagelser

Ägardirektiven för bolagen (med undantag för Matlaget i Gällivare AB) tydliggör kommunstyrelsens insyn och styrfunktion enligt följande:

- Bolaget står under uppsiktsplikt av kommunstyrelsen, som även utövar kommunens styrfunktion över bolaget.
- Bolaget ska hålla kommunstyrelsen väl informerad om sin verksamhet och tillhandahålla kommunstyrelsen den information och de handlingar som den begär.
- Bolagsstyrelsen ska på eget initiativ snarast informera kommunstyrelsen om sådant som är av väsentlig betydelse för bolaget, ägaren eller kommunen.

Ägardirektivet för Matlaget i Gällivare AB, daterat 1999, omfattar inte de exakta formuleringarna som återfinns i ägardirektivet för övriga bolag. Det finns dock liknande skrivningar i Matlagets ägardirektiv som bl.a. berör:

- bolagets förhållande till kommunen
- kommunstyrelsens ledningsfunktion och granskningsrätt samt,
- bolagets informationsskyldighet.

Utöver ovan regleringar ska bolagsstyrelsen för de kommunalt ägda bolagen (med undantag för Matlaget i Gällivare AB), enligt bolagens ägardirektiv, snarast *delge* kommunstyrelsen följande:

1. protokoll från bolagsstämma,
2. protokoll från sammanträde i bolagsstyrelse,
3. bolagets årsredovisning,
4. revisionsberättelse,
5. granskningsrapport,
6. nyckeltalsredovisning,
7. redovisning av måluppfyllelse av för bolagets verksamhet fastställda mål,
8. protokoll från ägarsamråd,
9. styrelsens arbetsordning (8 kap. 6 § aktiebolagslagen),
10. styrkort för bolagets verksamhet / målstyrning för bolagets verksamhet.

Ägardirektivet för Matlaget i Gällivare AB innehåller punkterna 1, 3, 4, 6 och 7 ovan enligt. Övriga punkter (2, 5, 8, 9, 10) regleras ej i Matlagets ägardirektiv.

Inom granskningen framgår att bolagens rapportering till stora drag sker enligt ägardirektiv och dess aktuella punkter.

Vid kontakt med företrädare för bolagen, kommunstyrelsen samt kommunförvaltningen framgår att det inte finns en uttalad metod för *hur* underlagen som regleras i

ägardirektiven i praktiken skall översändas och därefter delges kommunstyrelsen. Som exempel delges underlag via mail till kommunstyrelsens ordförande, kommunsekreterare samt funktionsbrevlådan. Vår granskning kan inte styrka att denna rapportering sedan har delgetts hela kommunstyrelsen. Vidare framhålls att det som regleras under punkt 10, styrkort för bolagets verksamhet, var något som togs bort som styrmedel för bolagen år 2014. Trots detta finns punkten kvar i de ägardirektiv som är gällande för bolagen.

En ytterligare notering är att det för vissa punkter är kommunstyrelsen genom kommunförvaltningen som upprättar underlagen vid exempelvis bolagsstämma (punkt 1 ovan). Vi kan inte styrka att dessa underlag som upprättas genom kommunförvaltningen delges kommunstyrelsen.

Från avstämning med företrädare för kommunförvaltningen framhålls att underlagen finns i kommunens ärendehanteringssystem, men inte alltid har delgetts hela kommunstyrelsen. Däremot framhålls att delar av kommunstyrelsen har tagit del av underlagen då de även sitter med i de olika bolagens styrelser. I sammanhanget vill vi här poängtera att det är hela kommunstyrelsen som skall utöva ägarstyrning och uppsikt över respektive bolag.

Bedömning

Revisionsfråga 4: Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?

Ja

Vår bedömning baseras på att bolagen har rapporterat det som är aktuellt utifrån gällande ägardirektiv.

Vidare noteras att det inte från ägardirektiven eller genom annan reglering tydligt framgår *hur* underlagen skall översändas till kommunstyrelsen (ägaren). Kommunstyrelsen har ej heller haft en tydlig struktur på hur inkomna underlag från respektive bolag skall delges hela kommunstyrelsen. Detta har medfört en otydlig struktur gällande rapportering till ägaren och som därigenom medfört brister i hur ägaren erhållit de underlag som föreskrivs i ägardirektiven.

Att underlagen, efter att de skickats från bolagen, inte har delgetts hela kommunstyrelsen (ägaren) menar vi dock inte att bolagen är ansvariga för då detta är en följd av att det saknas tydlig styrning och riktlinjer som reglerar detta.

Här bör även noteras att underlag inte delges hela kommunstyrelsen vid sammanträdena, utan underlagen finns i de flesta fall i kommunens ärendehanteringssystem där det är möjligt för ledamöter i kommunstyrelsen att själva gå in och ta del av underlagen. Vår bedömning är dock att detta inte på ett tydligt sätt säkerställer att hela kommunstyrelsen löpande erhåller och analyserar rapporteringen från respektive bolag utifrån kommunstyrelsens ägarstyrningsroll.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- kommunstyrelsen (ägaren) bör vidta åtgärder som säkerställer att det finns en tydlig struktur för vad som skall rapporteras från bolagen till ägaren samt på vilket sätt.
- vidare bör kommunstyrelsen säkerställa en tydlig struktur som säkerställer att denne systematiskt erhåller de underlag från respektive bolag som skall delges hela kommunstyrelsen.

Åtgärder

Revisionsfråga 5: Vidtar kommunstyrelsen åtgärder i de fall rapportering från bolagen uteblir?

lakttagelser

Utifrån de slutsatser vi kommit fram till i revisionsfråga fyra ovan kan vi inom ramen för denna granskning konstatera att bolagen lämnat rapporteringar om sina verksamheter, men att denna rapportering inte alltid tagits del av hela kommunstyrelsen.

Av kommunstyrelsens protokoll, eller genom intervjuer, framgår ej/kan ej styrkas att kommunstyrelsen vidtagit åtgärder i de fall rapportering från bolagen uteblivit.

I sammanhanget vill vi dock poängtera vad vi kunnat konstatera ovan gällande att det pågår en översyn inom kommunen för att stärka formerna och processerna för tydlighet i direktiv samt processerna för hantering av inkomna underlag inom kommunen.

Bedömning

Revisionsfråga 5: Vidtar kommunstyrelsens åtgärder i de fall rapportering från bolagen uteblir?

Nej.

Vi kan inom ramen för vår granskning inte styrka att styrelsen vidtagit åtgärder vid de tillfällen där rapportering från bolagen har uteblivit.

Utvecklingsområde för framtiden menar vi därför rör att:

- kommunstyrelsen vidtar åtgärder i syfte att systematiskt kunna följa att rapportering sker från bolagen i enlighet med direktiv.
- kommunstyrelsen upprättar struktur som även säkerställer att kommunstyrelsen löpande kan utvärdera att denne erhållit angivna underlag samt vid behov vidtar åtgärder om rapportering från bolagen uteblir.

Prövning

Revisionsfråga 6: Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet? Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.

lakttagelser

Enligt Kommunallagen kap. 6 § 9 ska:

- *“kommunstyrelsen i årliga beslut för varje aktiebolag som avses i 10 kap. 2 §² pröva om den verksamhet som bolaget har bedrivit under föregående kalenderår har varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om styrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.”*

Från kommunstyrelsens reglemente, beslutad av fullmäktige 2018-12-10 § 165, framgår:

- § 1: Styrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund
- § 4: Kommunstyrelsen ska årligen, senast den 30 september, i beslut pröva om den verksamhet som bedrivits i de aktiebolag som kommunen helt eller delvis äger under föregående kalenderår har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Beslutet ska delges kommunfullmäktige snarast. Finner kommunstyrelsen att brister föreligger, ska den samtidigt lämna förslag till fullmäktige om nödvändiga åtgärder.

Vid protokollsgranskning för år 2021 finner vi inte att kommunstyrelsen prövat respektive aktiebolag utifrån KL 6:9.

Jävsprövning vid tillämpning av KL 6:9

Från KL 6:28 p. 1 och 5 regleras när en förtroendevald anses vara jävig. Punkt 1 respektive 5 definierar jäv i följande tillfälle:

- 1: om saken angår honom eller henne själv eller hans eller hennes make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för den förtroendevalde själv eller någon närstående,
- 5: om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet i ärendet.

Hänvisningen till KL 6:28 p. 1 och 5 avser ställföreträdarjäv och delikatessjäv. Kommunallagen har där möjliggjort dubbla engagemang för ledamöter.

---

² Med ett helägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag där kommunen eller regionen direkt eller indirekt innehar samtliga aktier. Med ett delägt kommunalt bolag avses ett aktiebolag eller handelsbolag där kommunen eller regionen bestämmer tillsammans med någon annan.

De kommunala bolagen anses vara en del av den kommunala förvaltningen, därför ska jäv inte anses föreligga enbart för att ledamoten i kommunstyrelse även är styrelseledamot i bolaget. Formellt kan det således inte krävas att ledamöter anmäler jäv i den situation som beskrivs om kommunen äger minst hälften av aktierna, vilket är fallet för bolagen som omfattas av denna granskning. Därutöver kan det ske att ledamöter anmäler jäv av andra anledningar än ställföreträdarjäv och delikatessjäv.

Från protokoll noteras att i samband med att fullmäktige har beslutat om bolagsordning och ägardirektiv har fullmäktigeledamöter som även sitter med i bolagsstyrelse anfört jäv. Detta har exempelvis skett vid fullmäktigesammanträdet 2019-11-04 § 194 i samband med att ägardirektiv för Dundret Gällivare Fjällanläggning AB antogs av fullmäktige.

Bedömning

Revisionsfråga 6: Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet? Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9.

Nej.

Vår granskning kan inte finna att kommunstyrelsen genomfört en årlig prövning av bolagens verksamhet i fråga om det kommunala ändamålet under år 2021.

Vi kan därmed ej heller bedöma hur jävsfrågan hanteras av kommunstyrelsen vid följsamhet till KL 6:9. I sammanhanget föreligger inga formella krav på ledamöter i kommunstyrelsen att pröva jäv då kommunen äger minst hälften av aktierna i respektive av de bolag som omfattas av denna granskning.

För att kommunstyrelsen ska kunna fullgöra sitt uppdrag enligt KL 6:9 krävs följande:

1. Bolagsordningarna bör förtydligas i fråga om kommunalt ändamål/kommunala befogenheter.
2. Kommunstyrelsen klargör formerna hur bolag respektive kommunstyrelse ska följa upp/pröva följsamhet till ändamål/befogenheter
3. Kommunstyrelsen har ett tillfredsställande beslutsunderlag för att årligen kunna göra en sådan prövning.

4. Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Gällivare kommun samt lekmannarevisorerna i aktiebolagen; Dundret Gällivare Fjällanläggning AB, Gojan 1 & 14 AB, Top Bostäder AB, Matlaget i Gällivare AB samt Gällivare Energi AB genomfört en granskning av ägarens styrning och kontroll över kommunala bolag samt bolagens följsamhet av ägarens direktiv.

Granskningens syfte är att pröva och bedöma om styrning, kontroll och följsamhet avseende kommunala bolag sker på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Kommunstyrelsen

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen *ej* har säkerställt att granskningsområdet hanterats på ett ändamålsenligt sätt. Vidare är vår samlade bedömning att kommunstyrelsen *ej* har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom området.

Bolagsstyrelserna

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att bolagsstyrelserna *ej* har säkerställt att granskningsområdet hanterats på ett ändamålsenligt sätt. Vidare är vår samlade bedömning att bolagsstyrelserna *inte helt* har säkerställt en tillräcklig intern kontroll inom området.

Revisionsfråga 1, 4 och 6 utgör underlag för om granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Övriga revisionsfrågor används för att pröva om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Revisionsfråga 1, 2, 3, 5 och 6 omfattar kommunstyrelsen. Revisionsfråga 3 och 4 omfattar bolagsstyrelserna.

Rekommendationer

För att utveckla granskningsområdet bör kommunstyrelsen prioritera följande rekommendationer:

- Analysera hur processen för fastställande av bolagsordning kan stärkas så att samtliga bolagsordningar fastställs på ett likartat och tydligt sätt för samtliga bolag.
- Analysera hur vidmakthållande av aktuella ägardirektiv för bolagen löpande kan tillförsäkras, inte minst utifrån aspekten att ägardirektiven binder bolagen till gällande kommunalrättsliga principer.
- Analysera hur ägardirektiven kan tydliggöras i fråga om styrning samt rapporteringskrav för respektive bolag. Vi noterar i sammanhanget att ett översynsarbete pågår inom detta område. Detta ser vi positivt på och menar att framtida revideringar inte minst bör inriktas mot tydlig reglering avseende vad

bolagen skall rapportera, på vilket sätt samt även hur det som rapporteras från bolagen tydligt når kommunstyrelsen.

- Säkerställa att det nu pågående utvecklingsarbetet för att stärka formerna för ägarsamråd framgent slutförs. I sammanhanget är vår bedömning att det pågående översynsarbetet har att tjäna på att bolagen bereds möjlighet till beredning/kommentarer på den kommande styrningen inom området innan riktlinjerna inom området fastställs.
- Upprätta en tydlig struktur som säkerställer att kommunstyrelsen systematiskt erhåller de underlag från respektive bolag som skall delges hela kommunstyrelsen.
- Vidta åtgärder i syfte att systematiskt kunna följa att rapportering sker från bolagen i enlighet med direktiv samt vid behov vidta åtgärder om rapportering från bolagen uteblir.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Har fullmäktige fastställt bolagens kommunalrättsliga villkor/principer enligt KL 10:3? Fokus på kommunstyrelsens beredning	Delvis Kommunstyrelsen har inte säkerställt att fullmäktige bundit <i>samtliga</i> bolag till de villkor/principer som regleras i KL 10:3.	
2. Har kommunstyrelsen säkerställt att det utövas en tillräcklig styrning över kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform? Fokus på ägardirektiv och planer	Nej Bolagsordningar och ägardirektiv finns fastställda för samtliga bolag, även om det inte på ett tydligt sätt går att utläsa hur Gojan 1 & 14 ABs bolagsordning fastställts. I sammanhanget noterar vi särskilt att Matlaget i Gällivare AB har ägardirektiv från 1999 som dessutom bedömts vara inaktuella av ägaren. I övrigt framgår att endast två av fem ägardirektiv är från innevarande mandatperiod. Det ska dock noteras att det pågår ett översynsarbete inom kommunen vad gäller upprättande och harmonisering av ägardirektiven i fråga om struktur och styrning.	
3. Finns en fungerande dialog mellan ägare och bolag? Fokus på förekomst och efterlevnad av direktiv	Ägaren: Delvis Bolagen: Ja Det finns en dialog mellan ägare (kommunstyrelse) och bolag utifrån den styrning som framgår av	

---

respektive bolags ägardirektiv, frånsett Matlaget i Gällivare AB. Däremot visar våra intervjuer att denna dialog inom vissa delar upplevs som bristande sett till tydlighet och struktur för vad som skall rapporteras och på vilket sätt från bolagen till ägaren.

---

4. Sker rapportering från bolagen till ägaren i enlighet med gällande direktiv?

Ja

Vår bedömning baseras på att bolagen har rapporterat det som är aktuellt utifrån gällande ägardirektiv. Att underlagen, efter att de skickats från bolagen, inte har delgetts hela kommunstyrelsen (ägaren) menar vi dock inte att bolagen är ansvariga för då detta är en följd av att det saknas tydlig styrning och riktlinjer som reglerar detta.

5. Vidtar kommunstyrelsens åtgärder i de fall rapportering från bolagen uteblir?

Nej

Vi kan inom ramen för vår granskning inte styrka att styrelsen vidtagit åtgärder vid de tillfällen där rapportering från bolagen har uteblivit.

6. Genomför kommunstyrelsen en årlig prövning av bolagens verksamhet? Fokus på rådande personunion mellan KS/bolag, ex. fråga om jävsprövning vid prövning utifrån KL 6:9

Nej

Vår granskning kan inte finna att kommunstyrelsen genomfört en årlig prövning av bolagens verksamhet i fråga om det kommunala ändamålet under år 2021.

2022-02-15

Erik Jansen
Certifierad kommunal revisor

Uppdragsledare/Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Gällivare kommuns förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2021-04-12. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.